

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de Inofficioso testamento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

de æquitate suadet audiri has personas verecunde de officio patris & patroni conquerentes, & contra etiam, si isti decident ab officio: ideo eorum accusationes querelæ dicuntur, in l. 2. de iis qui sunt sui vel alii. iur. P. l. 1. § hoc autem, cum 2. verbi. seq. de offic. prof. urb. Itaque controuersia in officio testamenti, dicitur querela potius & modo istius, quam accusatio: cum tamen accusatio sit, l. posthumus. 6. § si quis instituta, de inoff. testam. ¶ In officiosum testamentum dicere nihil aliud est, quam allegare quare exheredari seu præteriri a matre quis non debuit, vult Marcellus, in l. 3. eo. P. id est, docere immerentem: & ideo indigne præteritum, vel etiam exheredatione submotum, l. nam. § is. § huius, eod. ¶ Quo fit, ut is qui agit de inofficio, si non obtineat, priuari debeat omnino emolumento, quod ex testamento impugnatum consecutus erat, & illud deferatur fisco tanquam ab indigno ablatum, l. Papinianus, § 8. § meminisse, eod. P. l. si patris, de bonis liberti. P. si vlt. que ad sententiam in iudicio lite improba perseverauerit: non etiam, si ante sententiam desistit, d. §. meminisse, l. si. de eo quod cer. loc. P. § l. si cum §. 1. de eo quod met. cau. l. hoc edito, de publicia. Saluis tamen etiam agenti & non obtinenti aliis, quæ extra testam. tam a testatore habuerat, vel donatione inter viuos, vel detis constitutione, quæ nihilominus a succumbente vindicantur, l. etiam. §. 11. de inoff. test. a. P. Sed & is qui nomine alterius, puta tutor pupilli, vel curator minoris, in officio querela non priuatur relicto sibi in testamento impugnatum, etiam non obtinuerit, l. aduersus, 30. § debitor, eod. §. si tutor, eod. apud Iulianum, l. tutorem, de his quib. ut indign. l. cum quidam, de adm. iur. C. officium enim suum necessarium nemini gerenti debet esse damnosum, l. sed si quis ex si. §. gnatoribus, quem. i. §. ape. P. ¶ Quaduplicem videtur Azo consilire querelam in officio, ut ratione personæ quibus datur summa Nam inquit, inter patrem & filium, dicitur pietas, l. pen. de obseq. a lib. § libert. par. § pat. præst. inter patronum & libertum, obsequium, l. officio, de nego. gest. inter Deum & homines, religio, l. vlt. de iust. & iur. P. inter hominem & alium quemlibet, beneficium, l. seruis ea lege, de ser. ex post. P. Ideo contra hæc diuersa officia commissa, in officio dici possunt diuersa.

¶ Sed illud non placet, & in officio querelam generaliter vnam esse censere, quando peccatum est contra officium instituentem vel exheredantem: non si contra alia officia. Nam sequeretur amicos necessarios instituentos, quorum gesta ex officio amici geri dicuntur, l. i. man. da. P. Contra officium pietatis in officiosum testamentum dicitur, in reliquo recte factio testamento, l. 2. de inoff. testam. P. Ut intelligamus etiam fraternum testamentum ex connexione quodammodo pietatis, & certis de causis, hoc nomine contineri, l. fratris, C. eod. Materia & res, de quibus hic contenditur, hereditatis nomine continentur.

¶ Nam portio hereditatis est ea, de qua querela instituitur, non autem res singularis: quia superiori capite diximus, iure institutionis, id est, iure heredis, filiis & aliis personis, quibus debetur legitima, hodie relinqui debere quartam partem seu legitimam, abrogatis iustibus contrariis, l. quales, §. igitur quartam, cum siml. de inoff. test. a. apud Iulianum. Et dicitur quarta bonorum pars, que a testatore relinquenda est, in l. cum quartus, 6. C. eod. Et hoc modo filia præterita a matre, ad successionem eius citra inofficio querelam aspirare non potest, l. filiam præteritam, 1. §. C. eod. nec contra mater a filio præterita, sorore instituta, l. cum filium tuum, C. eod. ¶ Controuertitur in inofficio querela, quando contra testamentum proponi possit, & si proponi possit, num in illo quis immerito vel inique exheredatus est. Ergo sciendum est agendi prius, quæ tabulæ impugari possint. Nam militis testamentum non patitur hanc querelam, si militari iure conditum sit, l. de inofficio, §. 9. testamento, §. si. Aliter enim in veterano, qui desit militare, vel post annum a tempore militiæ mortuus sit, sancitum est, l. Papinianus, §. Papinianus, de inoff. test. a. P. Neque etiam aduersus testamentum fratris, sororis, patris vel auunculi, amix vel matertera, proponitur, l. fratris, 21. eo. C. nisi scripti heredes infamix, vel turpitudinis, vel non legis nota macula aspergantur, vel liberi sint non bene merentes ex maximis beneficiis. Quibus casibus tantum fratres consanguinei agere possunt contra tabulæ de inofficio, non etiam uterini, l. fratres, 27. eod. Et quamuis ab intestato, differentia inter uterinos & consanguineos sublata sit, amb. cessante, de legit. hered. C. tamen in hac quaestione odiosa, non sunt æquales, gl. in d. l. fratres, ad ver. arceantur. Ita aduersum aliarum personarum quam descendendum vel ascendendum & fratrum consanguineorum testamentum, in officio querela non proponitur, l. i. de inoff. test. a. P. Sed & aduersus testamenta earundem,

oportet videre num subsistat: quia validum, excepta causa inofficio, esse debet, l. 2. eod. Et ex eo adita requiritur vt sit hereditas. ¶ Nam ex hereditatis additione nascitur querela, l. Papinianus, §. si conditione, eod. quæ proponitur contra scriptos heredes, vel aduersus fideicommissarios vniuersales, perinde ac si pro herede vel pro possessore possideant, l. 1. l. si heredum, l. cum duobus, & l. cum filium, l. si maritus, eod. C. Nec habetur ratio dignitatis heredis, vel conditionis, l. Papinianus, §. si imperator, eod. P. Nec interest siue sit ex liberis, vel ex extraneis, vel ex municipibus, l. pen. ver. quantum, eo. P. ¶ Et tunc inter illas disputatur, num iusta sit exheredatio, vel iniusta: & num causæ sint sufficientes an vero illegitimæ, vt indagatur in Linarenam, l. cum te pietatis, 8. in l. filiam in orbitate, 20. eod. C. Et rursum si legitime sint, an illas commiserit exheredatus, l. 3. §. 2. eod. P. l. si maritus, 22. l. liberi, 28. §. si autem, eo. vel si non commiserit, an inconsulto calore fuerit exheredatus, l. si filiam tuam, 19. de inoff. test. a. C. & ibi Bald. & Iason. aut si cum consilio, num ob vitiatam exheredati fiat exheredatio. Nam cum non notæ causa facta sit testamentum sustinetur, nec admittit querelam, l. filius matrem, 25. §. sequen. C. l. si pater puellas, 12. C. eod. l. multum non nota, de inoff. test. a. P. Quod enim fauore filiorum inducitur, non debet in odium eorum retorqueri, l. quod fauore, de leg. 1. C. ¶ Proponitur porro ab exheredato querela, sed de probatione num iusta causa numve ingratus fuerit filius, vel gratus, dubitatum est a quo fieri debeat an a filio, vt probet se gratum, an ab herede, vt probet ingratum filium. Et legè quidem Constantini liberi exheredati præsumebantur ingrati, nisi se gratos ostendissent: & contra exheredati ascendentes, grati existimabantur, nisi heredes docuissent ingratos, l. liberi, 28. de inoff. test. a. C. Ex Iulianiani tamen constitutione contrarium statuitur, & oportere argui ingratos, si testator eos ingratos dixisset, l. vlt. modo, 29. eod. Quod certe æquius est, cum quilibet præsumatur bonus & gratus, nisi de contrario doceatur, l. merito, pro soc. P. ca. si. de institut. Item odia constringi conuenit, eod. de reg. iur. l. legatis, l. si. de adi. lega. P. Sicque Paulus respondit aliam esse causam institutionis, quæ benigne acciperetur: exheredationes autem non esse adiuidandas, l. cum quidam, 19. de liber. & post. P. Sed & tertio, accusatio testatoris videtur esse exheredatio, probari autem accusationes, alioquin reus absolvitur, etsi ipse nihil præstat, in l. qui accusare, de eden. C. l. actor, de probat. c. licet, de accusat. l. libellorum, eod. P. Qui enim iure naturæ debuit legitimam, vel iure ciuili constitutam petit, habet pro se probationem apertam, quod succedere debeat, si persona eius in confesso sit: puta, quia filius est, ergo heres, ad Gal. 4. D. Paul. l. in suis, de lib. & post. P. vel si patris sit, l. nam. §. si parentibus, de inoff. test. a. Et proinde qui excipit de ingratitude, & dicit ingratus eum, oportet probare: non eum qui negat, l. 2. de probat. P. Et in l. ab ea parte, 5. de probat. in P. Paulus respondit, ab ea parte qua dicit aduersarium suum, ab aliquo iure prohibendum esse specialiter, lege, vel constitutione, id probari oportere.

¶ Forma, secundum quam experiri hac querela oporteat, i. sparsim tractatur in iure, & praxis eam docere facile potest: primum implorato officio iudicis, conueni oportere iniuste & immerito se esse exheredatum, & ita in ius vocandum heredem qui adit, vel possidet hereditatem, veluti petitione hereditatis, l. 1. C. de inoff. test. a. l. qui de inofficio, eod. P. Aut alia via ex Vlpiani sententia, si filius possideat, per exceptionem proponeretur, & per vitiam contradictionis. Verba Vlpiani hæc, l. Papinianus §. si filium exheredatus, eod. P. Si filius exheredatus in possessione sit hereditatis, scriptus quidem heres petet hereditatem: filius vero in modum contradictionis querelam inducet, quem admodum ageret si non possideret, sed peteret. Et vltra, si suspecta sit collusio legataris, inter heredes scriptos, & eum qui de inofficio testamento agit, adesse etiam legatarios, & voluntatem defuncti tueri constitutum est: eisdemque permissum est etiam appellare, si contra sententiam pronuntiatum est, l. si suspecti, 29. eo. P. l. si superatus, de pigno. P. l. a sententia, §. si heres, & §. idem respondit, de appellat. l. Paulus respondit, §. eum, de procu. P. ¶ Exigitur etiam, vt perpendamus, si nihil relictum sit acturo de inofficio, aut si qui piam is consequutus sit a patre. Nam si nihil habuerit, vel si habuerit, sed quod relictum est euitatum fuerit, ager querela: si vero aliquid habeat quod tamen non sufficiat pro legitima parte tunc omnia querela ager tantum ad supplementum hodie: quamuis olim agi posset de inofficio, l. omnimodo, 30. l. seruis, 36. l. quoniam, 29. C. de inoff. test. a.

¶ Fiet porro supplementum & repletio ex ipsa substantia patris, d. l. seruis, §. repletionem, pro rata, tam de rebus quæ

23. ¶ Quod si obtinuerit in querela que legit coram iudice, & a sententia provocatum fuerit, placuit interim pupillo propter inopiam, pro modo facultatum, quæ per inofficiosi testamenti accusationem pro parte ei vindicabantur, decerni, l. si instituta, 27. §. de inofficioso. de inoff. testa. P. ante sententiam vero, nullo modo decernuntur pendente lite in hac querela alimenta agenti, quamvis in Carboniani edicti quaestione decernantur, l. qui de inofficioso, 20. eod.

23. ¶ Iure Nouellarum, ex causa exheredationis, vel præteritionis matris, irritum fit testamentum quoad institutionis, cetera vero sic manent, & legata & fideicommissa præstantur, §. sine igitur, §. aliud quoque capitulum, & seq. §. Et hæc, ut cum de appell. cog. aut. ex cass. de lib. præ. C. ubi inter hoc tractant fuisset. quia pater vel alius qui mala exheredavit, in institutione solum peccavit, & in ea puniatur, & factum emandatur, vt inique exheredato deur ea legitima portio ab intestato. In legitimis vel fideicommissis & aliis in testamento nihil peccavit, quia testamentum rite conditum erat, sed contra officium tantum pietatis exheredatio facta, l. de inoff. testam. P. §. 1. eod. apud Iustin. Quare pater non debet egredi delictum, l. ex facto, §. si de vulg. P. l. de scriptum, de his quib. ut indig. P. Et dummodo legitima debita detur filiis vel aliis quibus debetur, totum reliquum patrimonium est relictum liberæ testatoris dispositioni, l. par. etibus, de inoff. test. C. De legitima mox.

24. ¶ Rationes autem, quare irritum fit testamentum in institutione ab exheredato, plures sunt: quasdam accipe. Primo, quia nemo iure suo sine facto suo privari non potest, c. 1. de cler. agrot. ca. que sunt, de iis que sunt a maio. par. capi. Et legitima pars, quæ debetur filiis & parentibus, a lege naturæ & ciuili præstantur, l. nam & si parentibus, de inoff. testa. P. l. cum ratio, de bon. damna. l. scripto, unde vi. P. l. si arrogator, de adop. P. Et proinde fieri non potest per testatorem, vt leges non habeant locum in suo testamento, sine iusta & permilla causa, l. nemo potest, de leg. 3. l. si quis inquilinos, §. fina. de leg. 1. l. non dubium, C. de legi. Secundo, quia cessante causa, cessat effectus, c. cum cessante, de appellat. Cessat autem causa exheredationis, quando nec iusta est, vel non probatur, quod plerumq; accidit, cum falso parentes in simulat, vt respondit Marcellus, l. 3. de inoff. testa. P. l. liberos suos exheredat. Neque, vt ait Caius, l. non est enim, §. 4. eod. consentiendum est parentibus iniuriam aduersus liberos suos indicare, quod plerumque faciunt maligne contra sanguinem sui inferentes iudicium, non verbalibus delinquentis inquisitionibus, corrupti. Tertia, quod testamentum in eo, in quo irritum fit vel euacuatur censetur factum a quasi demerete, l. 2. §. l. mater, §. præterea, eod. P. §. 1. eod. apud Iustin. Et proinde, cum a demerete factum non valeat: ideo & in eo capite infirmatur, §. siem furiosus, & §. furiosus, quib. non est per. fac. testa. l. furiosus, C. qui testam. fac. non possunt. Quis enim putaret constare mentes eum, qui crudelis in filios, sui quodammodo obliuiscitur? Peccat enim contra naturalem omnium rationem, imo contra naturam, qua & feræ suos diligunt & nutriunt, l. 1. §. fin. de inst. & inr. §. ius naturale, de iure nat. ap. Iustin. Vt non immerito D. August. ecclesiæ hereditatem relictam existentibus actis filiis, reculauerit, c. quicunq;, 17. q. 4. Sepe enim, imo vt plerumque & filii in querendis & conseruandis bonis parentum insudant, quia illis querunt, l. placet, de acq. hered. §. 1. per quas pers. nob. acq. Et crudele numerum est, labores & obsequia eorum non tantum sine remuneratione esse, sed ad alios extraneos peruenire. Quare ecclesiæ elemosynas eorum bonorum, tanquã alienorum respuit, cap. non est putanda, 1. q. 1. & anat. hematis mucrone damnae tur patres concilio Gangrensi, qui filiis nutrimentum & necessaria non exsoluunt, cap. si quis reliquerit, 30. dist. dist.

De Legitima. Cap. 5.

- 1 Legitima consideratio non fit in successione ab intestato. Et quantitas illa sit hodie, & fuerit olim.
- 2 Hereditas legitima, ab intestato successio eorum dicta.
- 3 Legitima pars quid sit.
- 4 Quibus nominibus appelletur. Et legitima collateralium non est autem hodie, vt ascend. & descend.
- 5 Decurionum filiorum legitima dodrants.
- 6 Legitima trientis & semissis quomodo incunda ratio. §. 7.
- 8 in Legitima computanda qui faciunt partem, quamuis non admittantur ad partem.
- 9 Legitima quantitas augeri, & minus consuetudine potest: sed num tolli dist. 1. 1. 1.
- 10 Legitima iuris naturalis non est.

- 11 Naturale aliud, & aliud quod propter causam naturalem est. Alimentorum & legitima differentia.
- 12 Legitima intra quod tempus peti & prescribi possit.
- 13 Legitima filii priuantur confiscatis bonis patris.
- 14 Legitima donationibus patris inuentis non minuitur.
- 15 Pater vendere potest in præiudicium legitime filiorum.
- 16 Legitima ex quibus rebus capienda sit. Quando nõ deur in corporibus hereditaria, & in quibus. Quis si in pecunia constituta tam agnouerit filius? §. 17. §. 20.
- 17 Regna inter liberos non diuiduntur ratione legitime. quare.
- 18 Legitima ex lege domus vel status potest assignari in pecunia.
- 19 Compensatio non habet locum in petitione legitima quomodo.
- 20 Legitima parentum ascendentium potest pecunia relinqui.
- 21 Legitima minuit donatione primogenito facta.
- 22 Legitima a quo, vel ab herede solo, vel a legatariis petatur.
- 23 Legitima petenda vt constande formula, vel cum de supplemento agitur. §. seq.
- 24 Legitimam quando propria auctoritate possit filius accipere; & quando teneatur ab herede petere.
- 25 In legitima ratione faciendæ, que antea deducenda sunt.
- 26 Legitima nullum onus vel grauamen vel conditio imponi potest. Exceptis 12. casibus, vt infra.
- 27 Alienatio legitime quando possit prohiberi filio a patre.
- 28 Filius heres institutus a patre an retentæ legitima abstinere possit ab hereditate paterna.
- 29 Dos post mortem patris a filia quando tantum eum nupserit peti possit.
- 30 Filius antequam solueret raptus a patre ad testimonium eius patris.
- 31 Legitima post mortem tantum debentur, & quando ante. §. seq.
- 32 Legitima causa data si sufficienti filio accipienti ante mortem ead sumta, excludunt eum a petitione alterius legitime.
- 33 Dotare filiam, & uxorem filio querere cogitur pater.
- 34 Filio carcerato anticipare in vita legitimam pater tenetur.
- 35 Iudei Christiano factio filio legitimam in vita tenentur dare.
- 36 Religionem ingrediens dare legitimam filio tenetur.
- 37 Legitima an debetur habitacione valoris & rerum hereditariarum qua fuerunt tempore mortis testatoris. Sed quid, si post datum dotem, vel datum filio cum renuntiatione, ante mortem patris sufficienti tempore quo datur pro legitima, num auctis facultatibus tempore mortis inuentis, habeant supplementum, & num. 40.
- 38 in Legitimam qua imputantur. §. seq.
- 39 Donationes propter nuptias facta filii nomine, vt & data ingressu monasterii, in eius legitimam imputantur.
- 40 Donationes tamen ob benemerita ei facta, præcipue illi sunt.
- 41 Officia vel honoris habendi causa pro filio impensa quando imputantur in legitimam.
- 42 Licentia iura vel doctoratus, militia, & sacerdotii causa impensa pro filio, an ei imputentur.
- 43 Suidorum causa impensa quando imputentur in legitimam, & num libri, item. Peculii castr. vel quasi castr. data a patre vel quaestri non imputantur in legitimam filii eod.
- 44 Beneficium quod pater procurauit dari filio, & expense pro eo facta non imputantur.
- 45 Officia empta pro filio & dignitatum pretia quando imputantur in legitimam filii.
- 46 Donatio simplex, que morte confirmetur facta filio, an in legitimam imputetur.
- 47 Legitima quibus debeatur personis, & quo ordine. §. 2.
- 48 Legitimam quomodo legitimam in bonis patris petere possunt.
- 49 Religionem professi iure ciuili post mortem patris, exceptis cordigeris, legitimam petere possunt. In Gallia nulli Religiosi petunt.
- 50 Filia dote contenta renuntians cum iuramento, supplementum legitime petere non potest, & num nepotis eius filii petunt.
- 51 Legitima quando debeatur ascendentibus in bonis descendentiis.
- 52 Legitima descendentiis & ascendentiis differentia eod.
- 53 Fratres quando petunt legitimam in bonis fratrum.
- 54 Legitima debetur honorabili titulo, & quomodo. Heres non soluens pro legitimam relicto, in duplum condemnatur iure, quomodo autem in Gallia obseruetur.
- 55 Legitimam in proprietate & usufructu consequi debet filius, etiam